

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup 1, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Nom	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Crèdits	0,75 de presencials (18,75 hores) 2,25 de no presencials (56,25 hores) 3 de totals (75 hores).
Grup	Grup 1, AN (Campus Extens)
Període d'impartició	Anual
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Marcos Fraile Gómez marcos.fraile@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

PROFESSORAT:

Immaculada Gómez, Llicenciada en Psicologia per la UB. Màster en Psicologia Social (UB) i Màster en Enginyeria de la Formació (UIB). Professora associada del Centre d'Estudis de Postgrau de la UIB al Màster de Professorat de secundària des de l'any 2009 ide la Facultat d'Educació de la UIB, als estudis de Pedagogia, Psicopedagogia i Educació Social (2000-2012). Professora de secundària de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears (2005-2009, 2016-actualitat). Formadora i Investigadora per compte pròpia, en els àmbits de creativitat, orientació professional, esperit emprenedor, recursos humans i formació de formadors, per diferents organismes públics i empreses privades. Membre de la Comissió d'Avaluació de la Qualificació de Docència de la formació per l'ocupació, de l'IQPIB (Institut de Qualificacions Professionals de les Illes Balears). Emprenedora i empresària.

ASSIGNATURA

L'assignatura COMPLEMENT 2, forma part d'assignatures específiques del blocde **Complements per a la formació**, del pla d'estudis del Màster de Formació de Professorat de la UIB conjuntament amb Català, i Complement 1 de l'especialitat de TECNOLOGIA DE SERVEIS.

Aquesta assignatura es planteja com un recurs per als futurs docents de cicles formatius de les diferents especialitats de famílies professionals de formació professional de serveis i fa referència tant a competències generals com específiques del títol.

Requisits

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup 1, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

Competències

En finalitzar l'assignatura l'alumnat serà capaç de:

- Conèixer els continguts dels currículums dels títols de les famílies professionals de formació professional relacionats amb la seva especialitat.
- Reconèixer les diferents ocupacions i de les diferents professions associades als títols de formació professional de serveis
- Localitzar les fonts d'informació i els recursos educatius a l'abast per al desenvolupament dels continguts propis dels diferents mòduls de continguts
- Desenvolupar competències transversals per al desenvolupament professional de la funció docent

Específiques

- * 12. Conèixer de forma rigorosa i actualitzada la matèria o matèries que s'han d'impartir, la terminologia pròpia de les mateixes en ambdues llengües oficials, i analitzar críticament llur importància en el context socioambiental, econòmic i cultural. 13. Conèixer els continguts curriculars de les matèries relatives a l'especialització de tecnologia de serveis i valorar la seva contribució a la consecució dels objectius i competències propis de l'FP. 15. Conèixer les característiques pròpies i actuals de les professions vinculades a l'especialització de tecnologia de serveis i ser conscient de la necessitat d'adaptar-se a les transformacions que puguin requerir les professions. 21. Cercar, seleccionar, processar i comunicar informació (oral, escrita, audiovisual o multimèdia) adaptar-la i utilitzar-la en els processos d'ensenyament-aprenentatge de les matèries pròpies de tecnologia de serveis. 29. Relacionar els continguts dels cicles formatius corresponents a diferents mòduls, amb la finalitat de desenvolupar experiències interdisciplinars. 30. Conèixer els recursos educatius, especialment els relacionats amb les TIC 45. Desenvolupar una actitud reflexiva i crítica davant l'entorn social i cultural, l'entorn institucional en el que es treballarà i davant la seva pròpia pràctica professional..

Genèriques

- * 1. Conèixer els continguts curriculars de les matèries relatives a l'especialització de tecnologia de serveis, així com el cos de coneixements didàctics entorn als processos d'ensenyament i aprenentatge, així com el coneixement de les professions associades a l'especialitat. 3. Cercar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixements i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en els mòduls dels cicles formatius corresponents a les famílies professionals de tecnologia de serveis..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Taller 1. Els sectors productius de la Formació Professional

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup I, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

Els continguts dels mòduls dels cicles formatius en les dimensions socials, econòmiques, laborals i culturals: característiques socioeconòmiques dels sectors d'activitats de les famílies professionals de serveis, importància del sector en l'economia balear, mercat laboral, ocupacions i perfils professionals. Sectors emergents

Taller 2. Contextos educatius en formació professional

Anàlisi de contextos i situacions educatives rellevants per a l'ensenyament dels continguts de l'especialitat de tecnologia de serveis: coaching, tallers, tutories, mentoring...la formació en centres de treball i laformació dual.

Taller 3. Aportacions Tecnologia de serveis a temes transversals

Desenvolupament de competències claus i transversals en formació professional i en la professió docent.

Tema 4. La realitat educativa avui

(Temari desenvolupat en format conferència impartit per professionals externs)

- L'orientació acadèmica i professional als estudiants d'ESO, FP i batxiller. Nocions d'Acció tutorial als centres.
- Importància formativa de les pràctiques als centres de secundària.
- Orientació post-màster. Com arribarem a un centre? On hem d'anar, quins cursos aporten punts, com funcionen les puntuacions pel que fa a les oposicions, informació llistes etc.

Metodologia docent

La metodologia que utilitzarem en el desenvolupament d'aquesta assignatura estarà basada en el concepte de Metodologies actives, caracteritzades per tres elements bàsics:

- * El procés d'ensenyament-aprenentatge es centra en l'alumnat, respectant els seus interessos
- * L'aprenentatge és autodirigit, es promou l'adquisició i pràctica de competències relacionades amb els continguts de l'assignatura, utilitzant estratègies alternatives per comprendre els diferents textos i documentació.
- * Es treballa en grup, es desenvolupa i potencia els processos de comunicació i interacció i es parteix d'un problema real o d'una pràctica professional lo més proper al context professional de la funció docent.

La tècnica bàsica que emprarem serà la de "tallers" o workshops, per a integrar la teoria i la pràctica. Es caracteritza per la investigació, l'aprenentatge per descobriment i el treball en equip. Es tracta de la recerca d'informació, sistematització i anàlisi sobre els temes a tractar i elaborar un producte final tangible. Són sessions d'entrenament que emfatitza la resolució de problemes, la capacitació i requereix la participació activa dels participants per fer un abordatge dels continguts amb un enfocament envers el "saber fer". Tindran un enfocament interdisciplinari i globalitzador, on el rol del professor serà d'assistent i guia per ajudar a aprendre.

Les tasques a desenvolupar en els diferents tallers s'iniciaran en situació d'aula (presencial) i es desenvoluparan també fora d'aula, sota l'assistència i guia de la professora (no presencial, mitjançant eines TIC externes i altres internes del'aula digital.

La dinàmica d'aquesta assignatura, donada les seves característiques de complementarietat, propiciarà una metodologia molt participativa i centrada en el propi auto aprenentatge i auto orientació dels alumnes. Per tant, la tasca docent es centrarà en fer un acompanyament al procés d'ensenyament-aprenentatge individual i grupal dels alumnes.

A l'aula digital s'aportará informació i es discutirà sobre els continguts bàsics de l'assignatura. Els/Les alumnes hauran de fer un treball continuat durant tot el curs.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup I, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

L'organització del treball en grup es farà en funció de les característiques i nombre de persones matriculades a l'assignatura (podran ser grups base que treballaran com equip durant tot el període, o grups que es crearan específicament per activitats concretes).

Volum de treball

Durant la realització d'aquesta assignatura, utilitzarem les eines disponibles en Campus Extens

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Conferències i Xerrades	Grup gran (G)	En aquesta assignatura es planteja l'abordatge de diferents temes de caràcter transversal presentats per diferents professionals externs al màster, sobre àrees i temàtiques d'interès pels futurs professors.	4
Classes pràctiques	Dinàmiques de grup	Grup gran (G)	Amb la finalitat de treballar les diferents competències claus associades al perfil del professorat del segle XXI, es desenvoluparan diferents dinàmiques de grup per entrenar-se i treballar aquestes competències.	4.75
Classes pràctiques	Panell d'experts i Debat	Grup gran (G)	Les activitats de caràcter presencial, es caracteritzaran per la presentació dels temes dels diferents tallers, de la tasca a desenvolupar grupal i individualment i per la presentació dels productes finals, mitjançant algunes tècniques a emprar de dinàmica de grups: panell d'experts, debat a partir d'un role playing.	10

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom en grup	I ara què? Les sortides professionals	Amb la finalitat de fer un primer contacte amb el món laboral de la docència, es plantejarà l'elaboració d'un treball col·laboratiu (blog, symbaloo o alguna altra aplicació), per intercanviar aquesta informació entre tot l'alumnat.	23
Estudi i treball autònom en grup	Recerca informació i elaboració resultats	Amb la finalitat de conèixer el context en el què els futurs professionals de la formació professional de serveis hauran de desenvolupar la seva activitat professional, es realitzarà en grups d'entre 3-5 persones màxim, una recerca d'informació per l'elaboració d'informes finals, utilitzant diferents fonts institucionals relacionades amb el sector productiu, mercat laboral, teixit empresarial, activitats econòmiques, oferta formativa, normativa... per a desenvolupar les diferents activitats de presentació de resultats.	25.25

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup 1, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual o en grup	Anàlisi i Reflexions	Algunes de les activitats presencials desenvolupades en grup per abordar diferents temes relacionats amb la formació professional, requeriran d'una anàlisi i reflexió individual del tema per part de l'alumnat.	8

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'evaluació es realitzarà contínua i amb el lliurament de les activitats segons el calendari previst.

Dinàmiques de grup

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Amb la finalitat de treballar les diferents competències claus associades al perfil del professorat del segle XXI, es desenvoluparan diferents dinàmiques de grup per entrenar-se i treballar aquestes competències.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final: 10%	

Panell d'experts i Debat

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Les activitats de caràcter presencial, es caracteritzaran per la presentació dels temes dels diferents tallers, de la tasca a desenvolupar grupal i individualment i per la presentació dels productes finals, mitjançant algunes tècniques a emprar de dinàmica de grups: panell d'experts, debat a partir d'un role playing.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final: 30%	

I ara què' Les sortides professionals

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Amb la finalitat de fer un primer contacte amb el món laboral de la docència, es plantejarà l'elaboració d'un treball col·laboratiu (blog, symboloo o alguna altra aplicació), per intercanviar aquesta informació entre tot l'alumnat.
Criteris d'avaluació	
Mitjançant una eina TIC de curació i organització de continguts.	
Percentatge de la qualificació final: 20%	

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup 1, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

Recerca informació i elaboració resultats

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Amb la finalitat de conèixer el context en el que els futurs professionals de la formació professional de serveis hauran de desenvolupar la seva activitat professional, es realitzarà en grups d'entre 3-5 persones màxim, una recerca d'informació per l'elaboració d'informes finals, utilitzant diferents fonts institucionals relacionades amb el sector productiu, mercat laboral, teixit empresarial, activitats econòmiques, oferta formativa, normativa... per a desenvolupar les diferents activitats de presentació de resultats.
Criteris d'avaluació	Recerca de documentació i elaboració de resultats (informe) per a dur a terme les activitats presencials de panell d'experts i debat.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Anàlisi i Reflexions

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Algunes de les activitats presencials desenvolupades en grup per abordar diferents temes relacionats amb la formació professional, requeriran d'una anàlisi i reflexió individual del tema per part de l'alumnat.
Criteris d'avaluació	Es plantejaran diferents temes d'interès per a debatre, utilitzant l'eina de fòrum de campus extens i el lliurament de documents de reflexió individual

Percentatge de la qualificació final: 20%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A Aula Digitales posarà tot el material didàctic necessari per al treball autònom, així com les lectures i la documentació de suport necessària per al desenvolupament de l'assignatura de caire més actualitzat i normativa en vigor.

Bibliografia bàsica

<http://www.caib.es/boib/index.do>
<http://weib.caib.es/>
<http://formacioprofessional.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?jsessionid=8D6E9E00BDE23B6F3C708FB60C65981A?idsite=14&cont=1298&lang=ca&campa=yes>
<http://www.educacion.es/portada.html>
<http://www20.gencat.cat/portal/site/Educacio>
<http://www.caib.es/>
<http://www.cedt.junta-andalucia.es/empleo/index.asp>
<http://www.a-palma.es/>
<http://www.conselldemallorca.net/>
<http://www.gencat.net/>
[http://www.diba.es/ \(Diputació Barcelona\)](http://www.diba.es/)
[http://www.euskadi.net/ Govern Basc](http://www.euskadi.net/)
<http://www.imfof.es/>
<http://www.inem.es/>
<http://www.forcem.es/>
www.mec.es/instcual

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup 1, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

<http://www.ine.es/>
<http://observatorilaboral.caib.es/>
<http://www.idescat.es/> (Institut d'Estadística Catalunya)
<http://www.lanbide.net/> (Portal de Empleo Govern Basc)
<http://formacioprofessional.caib.es/web/index.htm>
<http://www.hobetuz.com/default.asp> Fundació Vasca para la Formación continua
<http://www.ince.mec.es/> Instituto para la Calidad en educación
<http://www.caib.es/ibae/reco/bte4/menu.htm> (Institut Balear d'estadística)
<http://www.education.unesco.org/>

Bibliografia complementària

AFYDE, Universidad Complutense de Madrid (1993). Estudio de las necesidades de formación de la empresa española. Madrid: Universidad Complutense de Madrid.

Amat, O., Pineda, P. (1996). Aprender a enseñar. Una visió pràctica de la formació de formadors. Barcelona: Gestió 2000, SA. Universitat Autònoma de Barcelona.

Barzucchetti, S., Le Boterf, G., Vincent, F. (1993). Cómo gestionar la calidad de la formación. Barcelona: AEDIPE. Gestión 2000.

Bell, C.R. (1997). Mentoring. Haga crecer a sus colaboradores. Barcelona: Gestión 2000.

Beneyto, P.J., Guillén, P. (eds.) (1998). Formación profesional y empleo: la construcción de un nuevo modelo. Alzira: Germania.

Birkenbihl, M. (1989): Formación de formadores, Madrid, Paraninfo.

Blanchard, O. y Jimeno, J.F.(Dtores.) (1994): El paro en España: ¿Tiene solución?. Madrid: Consejo Superior de Cámaras de Comercio, Industria y Navegación.

Bramley, P. (1986): Evaluation of Training. A Practical Guide. UK: BACIE.

Buckley, R. ; Caple, J. (1991): Teoría y práctica de la formación. Madrid: Díaz de Santos.

Cabrera, F.; Donoso, T.; Marín, M.A. (1993). Manual de formación pedagógica. Barcelona: PPU.

Cachon, L. (ed.) (1999): Juventudes, mercados de trabajo y políticas de empleo. Valencia, 7 i mig.

Cachon, L. (ed.) (2000): La inserción profesional. Germania, Alzira.

Casse, P. (1991). Instrumentos para una formación eficaz. Bilbao: Deusto.

CEDEFOP (1991). Guía 1. Formación para la PYME. Competencias genéricas de los formadores y organizadores de programas de formación para pequeñas empresas. San Sebastián: CIDEC. Gobierno Vasco.

Chataigner, Holzer, Le Boterf (1991). Experiencias en formación continua para dirigentes de PYMEs. San Sebastián: CIDEC. Gobierno Vasco.

Chauchard, J.L. (1993). Como diseñar un plan de formación. Serie Mini-Empresa, Barcelona: Ediciones Gestión 2000.

CIDEC (1996). La formación en centros de trabajo. San Sebastián: Gobierno Vasco.

CIDEC (1996). Nuevos yacimientos de empleo. San Sebastián: Gobierno Vasco.

CIDEC (1997). La calidad de la formación. San Sebastián: Gobierno Vasco.

Colom, A., Sarramona, J., Vázquez, G. (1994). Estrategias de formación en la empresa. Madrid: Narcea.

Comisión de las Comunidades Europeas (1993). Crecimiento, competitividad y empleo. Retos y pistas para entrar en el siglo XXI. Libro blanco. Luxemburgo: Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas.

Comisión Europea - DG XXII (1995). Enseñar y aprender: hacia la sociedad cognitiva. Libro Blanco sobre la educación y la formación. Luxemburgo: Of. de Publicaciones Oficiales de las Comisiones Europeas.

Concepto. Servicios Empresariales (1995). Guía para la evaluación de la formación en las PYMES. Cómo valorar el impacto de la formación en la empresa. Madrid: Instituto para la Formación. Comunidad de Madrid.

Consejo de las Comunidades Europeas (1994). Decisión del Consejo de 6 de diciembre de 1994 por la que se establece un programa de acción para la aplicación de una política de formación profesional de la Comunidad Europea (94/819/CE). Diario Oficial de las Comunidades Europeas N° L 340 de 29.12.94. P. 8-24.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup I, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

Consejo Superior de Cámaras de Comercio, Industria y Navegación de España (1992). La formación profesional en el nuevo contexto europeo. Madrid: Consejo Superior de Cámaras de Comercio, Industria y Navegación de España.

Consejo Superior de Cámaras de Comercio, Industria y Navegación de España (1994). Formación en Centros de Trabajo. Orientaciones generales para su desarrollo. Madrid: Consejo Superior de Cámaras de Comercio, Industria y Navegación de España.

Del río, E.; Jover, d. y Riesco, I. (1991): Formación y empleo. Barcelona, Paidós.

Dupont, G., Reis, F. (1991 b). La formación de formadores: problemática y evolución. Berlín: CEDEFOP.

Echevarría, B. (1993). Formación profesional. Guía para el seguimiento de su evolución. Barcelona: PPU.

Espina, A. (1991). Empleo, democracia y relaciones industriales en España. De la industrialización al mercado único. Madrid: Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.

Fernández Enguita, M. (1992). Educación, formación y empleo. Madrid: EUEDEMA. 3a. edición

Ferrández, A., González, A.P. (1990). La programación del aprendizaje.. Zaragoza: Fondo Formación.

Ferrández, A., Jiménez, B. (1990). Seguimiento y evaluación de los procesos didácticos. Zaragoza: Diagrama.

Ferrández, A., Puente, J.M. (Dtores.) (1991). Educación de personas adultas. Vol. 1 y 2. Zaragoza: Diagrama.

Ferrández, A., Viladot, P. (1990). Formación de adultos en las empresas. Zaragoza: Diagrama.

Feuillette, I. (1995): Le nouveau formateur, París, Dunod.

Fundacion Confemetal (1999): El plan de formación de la empresa, Madrid.

Galbeño (Dtor.) (1993). Estudio de necesidades de formación profesional. Sector Servicios de Naturaleza Turística. Vol. I, II, III. Madrid: INEM.

Gan, F. i a. (1995). Manual de técnicas e instrumentos de formación en la empresa. Barcelona: Apóstrofe.

Gan, F. i a. (1996). Manual de programas para el desarrollo de recursos humanos. Madrid: Apóstrofe.

Generalitat de Catalunya (1996). Formació professional. Guia didàctica dels cicles formatius. Barcelona: Generalitat de Catalunya. ISBN: 84-393-3483-0.

Gómez, I. (Dtra.) (1999). Estudio de necesidades de formación continua en la isla de Menorca. Palma: Govern Balear. Conselleria de Treball i Benestar Social. FSE.

Gómez, I.(Dtra.) (1999). Estudio de necesidades de formación continua en las islas de Eivissa-Formentera. Palma: Govern Balear. Conselleria de Treball i Benestar Social. FSE.

Hernando, T. (Coord.) (1991 a). Formación de formadores . Retos y avances. San Sebastián: CIDEC. Gobierno Vasco.

Hernando, T. (Coord.) (1991 b). Nuevo contexto socioeconómico y estrategias de desarrollo local. San Sebastián: CIDEC. Gobierno Vasco.

Horrach, A., Mascaró, P. (1998). Políticas de mano de obra en las empresas de Baleares. Palma: Gabinet Técnico CC.OO. Illes Balears.

Jiménez, B. (1990). Las funciones y el rol del formador. Zaragoza: Diagrama.

Jiménez, B. (1996). Claves para comprender la formación profesional en Europa y en España. Barcelona: EUB, SL.

Jiménez, E., Barreiro, F., Sánchez,E. (1997). Los nuevos yacimientos de empleo. Los retos de la creación de empleo desde el territorio. Barcelona: Fundación CIREM

Kirkpatrick, D. (2000): Evaluación de acciones formativas, Barcelona, Gestión 2000.

Lázaro Lorente, L.Miguel; Martínez Usarraldo, M.Jesús. (1999). Educación, empleo y formación profesional en la Unión Europea. Universitat de València, Edició de: Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació. Serie Minor, 40, 1a ed.

Le Boterf, G. (1991): Ingeniería y evaluación de los Planes de Formación, Bilbao, Deusto.

LE BOTERF, G. (2000): Ingeniería de las competencias. Ediciones Gestión 2000. Barcelona.

Le Boterf, G. et al. (1993): Cómo gestionar la calidad de la formación, Barcelona, Ediciones Gestión 2000.

Le Boterf, G.; Dupoey, P.; Viallet, F. (1985): L'audit de la formation professionnelle. Paris: Les Éditions d'Organisation.

Lévy-Leboyer, C. (1997). Gestión de las competencias. Barcelona: Gestión 2000, SA.

López-Barajas, E. (Coord). (2006). Estrategias de formación en el siglo XXI. Barcelona: Ariel.

MEDRANO, G. (1993): Nuevas tecnologías en la formación. Eudema. Madrid

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup I, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

- Ministerio de Trabajo e Inmigración (2009). Guia Laboral y de asuntos sociales 2009. Madrid. <http://www.mtas.es/es/Guia/texto/index.htm>
- Moreno, F. i Bailly-Baillère, M. (2002): Diseño instructivo de la formación "on-line", Barcelona, Barcelona Ariel.
- OIT. Organización Internacional del Trabajo (1993). Formación profesional. Glosario de términos escogidos. Ginebra: OIT (Traducción del original en inglés Vocational training: Glossary of selected terms. Ginebra: OIT, 1986).
- Pedró, F. (1992): Las respuestas de los sistemas educativos al reto del desempleo juvenil. Madrid: MEC.
- Pérez Díaz, V. i Rodríguez, J.C. (2002): La educación profesional en España, Madrid, Fundación Santillana.
- Pérez, M. (1997). Formación y empleo en España. Análisis y evaluación de la política de formación ocupacional. Granada: Universidad de Granada.
- Pineda i Herrero, P. (1994). La formació a l'empresa. Barcelona:CEAC.
- Pineda, P. (1995). Auditoria de la formación. Barcelona: Gestión 2000.
- Pineda, P. (coord). (2002). Gestión de la formación en las organizaciones. Barcelona: Ariel
- Pozo, P. (1997). Formación de formadores. Madrid: Pirámide, S.A.
- Quere, M. (1989). Formation des formateurs des jeunes en entreprises. Berlín: CEDEFOP.
- Riesgo, L. (1983): La formación en la empresa, Madrid, Paraninfo.
- Sabon, G. (1995). La formation des tuteurs et des maîtres d'apprentissage. Pour une intégration réussie des jeunes dans l'entreprise. París: ESF.
- Salvá, F. (Dtor.) (1995). Auditoria sobre la formació en turisme a les Illes Balears: situació actual i propostes per al futur. Palma de Mallorca: Govern Balear. Conselleria de Comerç i Indústria. FSE. UIB. CODEFOC.
- Schwartz (1985). La inserció social i professional dels joves. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- Schwartz, B. (1996). Modernizar sin excluir. México: SEP. DGETI. SEIT.
- Torroba, I. (1995). La formación en centros de trabajo. Programación y evaluación. Madrid: Escuela Española, SA.
- Vidal, I. (Coord.) (1996). Inserción social por el trabajo. Una visión internacional. Barcelona: CIES.
- Vilanova, E., Vilanova, R. (1996). Las otras empresas. Experiencias de economía alternativa y solidaria en el Estado español. Madrid: Talasa.
- VV.AA. (1993). La inserción sociolaboral a debate ¿del paro a la exclusión?. Madrid: Generalitat Valenciana. Ed. Popular.
- VV.AA. (1995 a). Formación, inserción y mercado segmentado. Palma de mallorca: Gabinete Técnico CC.OO. Illes Balears.
- VV.AA. (1995 b). Desempleo y precariedad en el mercado de trabajo balear. Palma de Mallorca: Gabinete Técnico CC.OO. Illes Balears.
- VV.AA. (1995). Aprender para el futuro: aprendizaje y vida activa. Documentos de un debate. Madrid: Fundación Santillana.
- VV.AA. (1997). El empleo de los inempleables. Madrid: Popular.
- VV.AA. (1997). La inserció sociolaboral dels joves des Raiguer de Mallorca. Anàlisi de necessitats i propostes d'actuació. Palma de Mallorca: Mancomunitat des Raiguer. Consell Insular de Mallorca.
- VVAA. (1996). CIFO. 2on. Congrés Internacional de Formació Ocupacional "Les Reformes en la Formació Professional". Àrea de Didàctica i Organització Escolar. Departament de Pedagogia Aplicada. Universitat Autònoma de Barcelona. Barcelona, 14 a 17 de juny de 1995.
- Wuhl, S. (1991). Du chômage à l'exclusion?. L'état des politiques, l'apport des expériences. Paris: Syros/Alternatives.
- Formación XXI. Revista de Formación y empleo <http://formacionxxi.com/porqualMagazine/do/get/magazine/2008/06/text/xml/11.xml.html>
- Revista Herramientas. http://www.cirem.org/esp/0402herram_CAST.htm (no disponible on-line, necessita subscripció)

Altres recursos

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup 1, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

<http://www.bib.uab.es/project/remjour3.htm>
http://www.eae.es/recursos_informac_internet/recursos%202.htm
<http://www.rediris.es/diseven/>
<http://www.ilo.org/public/spanish/> (OIT)
<http://www.educaweb.com/>
<http://www.cereq.fr/cereq/califica.html> CENTRE D'ETUDES ET DE RECHERCHES SUR LES QUALIFICATIONS
http://www.cinterfor.org.uy/public/spanish/region/ampro/cinterfor/temas/youth/doc/cint/jee/pol_ins/
<http://prometeo.us.es/>
<http://www.cirem.org/>
http://www.estudios.lacaixa.comunicacions.com/webes/estudis.nsf/wurl/pfeshomecos_cat
* Centro de Investigaciones Sociológicas CIS <http://www.cis.es>
* CIDE <http://www.mec.es/cide/>
<http://www.vallesnet.org/~xavip/articles/bibvirt.htm> (bibliotèques virtuals)
<http://cabib.uib.es/>
<http://www.cbuc.es/ccuc>
<http://www.csic.es/cbic/acceso.htm>
<http://www.bne.es/> (Biblioteca nacional Espanya)
http://europe.eu.int/eclas/about_fr.htm (catàleg biblioteques UE)
http://www.eurydice.org/Publication_List/En/FrameSet.htm
ques UE)
* Education Virtual Library
<http://www.csu.edu.au/education/library.html>
Educación en Internet. <http://www.ucm.es/bucm/edu> Pàgines creades per la Biblioteca de la Facultat d'Educació de la Universidad Complutense
EdWeb <http://edweb.cnidr.org:90/>
InfoEdEs. Links Educativos en Español <http://www.uv.es/~aliaga/spain.html>
(Asociación interuniversitaria de investigación educativa.) <http://www.uv.es/aidipe/>
Recursos de Educación en Internet Página de enlaces de la Biblioteca de la Universidad Autónoma de Madrid
<http://www.uam.es/estructura/servicios/Bibliotecas/paginas/educa.html>
Recursos Internet d'Educació <http://www.bib.uab.es/human/educacio.htm> Pàgina de la Universitat Autònoma de Barcelona
Recursos para la investigación educativa Pàgines de la web del CIDE <http://www.mec.es/cide/investigacion/investig.htm>
<http://www.3ieduca.com/> 3i és un grup de dinamització per l'ús de internet en el món educatiu en els camps més diversos desde la administració, la recerca, l'escola o l'educació familiar.
EUROPA
<http://www.cbe.es/> Centre Balear Europa
<http://www.europa.eu.int> Unió Europea
http://europa.eu.int/agencies/cedefop/index_es.htm
<http://www.eurydice.org/>
web The Electronic Training Village(<http://www.trainingvillage.gr>) : pàgines de referència para todo lo relacionado con la formación profesional.
<http://www.cedefop.gr/>
REVISTES
<http://www.peretarres.org/revistaeducaciosocial/monografics.html>
<http://sumaris.cbuc.es/bbdd/materias/3.html> (Sumaris revistes Universitats catalanes)
<http://www.expansionyempleo.com/edicion/indice/>
<http://www.fondoformacion.es>

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10732 - Complement de l'Especialitat de Tecnologia de Serveis 2: Contextualització
Grup	Grup 1, AN
Guia docent	A
Idioma	Català

<http://www.campus-oei.org/crespana.htm#aa> (indice revistas educacion)

